

ÅRSRAPPORT 2019

KLAGENEMNDA VED HØGSKULEN PÅ VESTLANDET

Innleiing

Klagenemnda si verksemd er heimla i universitets- og høgskulelova (uhl.) § 5-1:

" Universiteter og høyskoler skal opprette en klagenemnd som skal behandle klager over enkeltvedtak og, etter styrets bestemmelse, andre klagesaker for kandidatene."

Mandat

Klagenemnda sitt mandat er gitt i instruks vedteke av interimsstyret i sak 51/16 (møte 22.12.16).

- «A Klagenemnda behandler og gjør vedtak i klage frå studenter
- klage på formell feil ved opptak som ikke skal behandles av Den sentrale klagenemnda i Samordna opptak
  - klage på formell feil ved gjennomføring av eksamen, prøve og fremmøtekrav og eksamenssensur
  - klage på formell feil ved gjennomføring av praksisstudier
  - klage på enkeltvedtak i studieadministrative saker
  - annullering av eksamen eller prøve
  - utestengning og bortvisning
  - utestengning etter skikkethetsvurdering»

Klagenemnda gjer vedtak med simpelt fleirtal. Ved stemmelikskap har leiar dobbeltstemme. I saker som omtala i pkt. f-g over, gjer klagenemnda vedtak med to tredels fleirtal.

Samansetting

Universitets- og høgskulelova § 5-1 pkt. (2) og (3) gjev føringar for samansetting av nemnda:

"(...)

(2) Klagenemnda skal ha fem medlemmer med personlige varamedlemmer. Leder og varamedlem for leder skal fylle de lovbestemte krav for lagdommere. Leder og varamedlem for leder skal ikkje være ansatt ved institusjonen. To av medlemmene skal være studenter.

(3) Representanter for institusjonens eier eller medlem av institusjonens styre kan ikkje være medlem av klagenemnda."

I perioden 01.01.19 – 31.08.19 har klagenemnda hatt følgjande samansetting:

Medlem og personleg varamedlem

Lagdommar Beate Blom (leiar) Høgskulelektor Åshild Havnerås Høgskulelektor Joar Sande Henrik Waage Tjore(studentrepresentant) Katrine Lie Strandos (studentrepresentant)	Sorenskrivar Håkon Rastum (vara for leiar) Vara: Førstelektor Heidi Bjørstad Vara: Førstelektor Jan Morten Loftesnes Vara: Ingen kandidatar til val vår 2019 Vara: Hanne Longva (studentrepresentant)
--	---

I perioden 01.09.19 – 31.12.19 har klagenemnda hatt følgjande samansetting:

Medlem og personleg varamedlem

Lagdommar Beate Blom (leiar) Høgskulelektor Åshild Havnerås	Sorenskrivar Håkon Rastum (vara for leiar) Vara: Førstelektor Heidi Bjørstad (til 1.10.19) Vara: Jorunn Steensnæs (frå 1.10.19)
--	---

Førsteamanuensis Sven Olai Høyland Jelle Sebastian Bruin(studentrepresentant) Maren Gullvåg Aasen (studentrepresentant)	Vara: Førstelektor Jan Morten Loftesnes Vara: Ingen kandidatar til val haust 2019 Vara: Ingen kandidatar til val haust 2019 (studentrepresentant)
--	--

Saker til handsaming i 2019

Klagenemnda har i 2019 handsama 74 saker. Sakene fordelte seg slik:

Sakstype	Tal på saker
Klagesaker	49
Mistanke om fusk	19
Mistanke om falskt vitnemål	3
Merknad på politiattest	3
Totalt	74

Tabell 1 Saker handsama i klagenemnda i 2019

Tabellen under viser fordeling av sakstype og utfall på dei fire fakulteta¹.

Sakstype og utfall fordelt på fakultet	Klagar, medhald	Klagar, ikkje medhald	Fusk, annullering	Fusk, annullering og utestenging eit semester	Fusk, annullering og utestenging to semester	Fusk, frifinning	Opptak falskt vitnemål	Politiattest	Talet på saker per fakultet
FIN		8							8
FHS	1	16	2	1	4		2	1	27
FLKI	1	17	2	4	4	1		2	31
FØS	1	5		1			1		8
Totalt	3	46	4	6	8	1	3	3	74

Tabell 2 Sakstype og utfall fordelt på fakultet

Tabellen under viser at fordeling av saker mellom fakulteta sett i høve til talet på registrerte studentar ved det einsskilde fakultet.

Fakultet	Prosentvis fordeling av saker mellom fakulteta handsama i klagenemnda i 2019	Prosentvis fordeling av registrerte studentar mellom fakulteta i 2019*
FIN	10,8 % (8 saker)	18,4% (3050 studentar)
FHS	36,5 % (27 saker)	28,4 % (4720 studentar)
FLKI	41,9% (31 saker)	40,3 % (6685 studentar)
FØS	10,8 % (8 saker)	12,9 % (2135 studentar)
Totalt	100 % (74 saker)	100 % (16590 studentar)

Tabell 3 Fordeling av saker mellom fakulteta sett i høve til talet på registrerte studentar ved det einsskilde fakultet.

*Kjelde: Database for statistikk om høgere utdanning, Registrerte studentar ved HVL, haust 2019

¹ FIN=Fakultet for ingeniør- og naturvitskap, FHS=Fakultet for helse- og sosialvitskap, FLKI=Fakultet for lærarutdanning, kultur- og idrett, FØS=Fakultet for økonomi og samfunnsvitskap

Korte kommentarar til nokre av sakstypene med døme på saker følgjer under:

KLAGESAKER

Klagenemnda har handsama 49 klagesaker. To av desse sakene gjeld klagehandsaming av vedtak fatta av klagenemnda i fuskesaker, som er klaga på til Felles klagenemnd. For dei øvrige 47 klagesakene følger det av uhl. § 5-1 (5) at klagenemnda sine vedtak er endelege og ikkje kan klagast på.

Det totale talet på klagesaker ved høgskulen kan vere mykje høgare enn saker som klagenemnda ved HVL handsamar. Dette skuldast for det første at nokre typar klagar skal vurderast av andre organ. Til dømes skal klage som gjeld opptak til grunnstudium handsamast av nasjonal klagenemnd under samordna Opptak. For det andre kan det totale talet på klagesaker ved institusjonen vere høgare enn tala frå klagenemnda, sidan det enkelte vedtaksorganet har mynde til å gjere om sine egne vedtak. Dersom vedtaket vert endra av førsteinstans, går ikkje saka vidare til klagenemnda jf. forvaltningslova § 33, heller ikkje som orienteringssak. Det finst difor inga oversikt over kor mange klagar som er tatt til følge i førsteinstans.

Tabellen under viser ei oversikt over kva typar klagesaker nemnda har handsama i 2019.

Saksfelt	Tal saker 2019	Medhald	Ikkje medhald
Formelle feil ved eksamen	16	1	15
Formelle feil ved praksis	4	1	3
4. gangs forsøk	1	1	0
Tilrettelegging eksamen/praksis	8	0	8
Tap av studierett	12	1	11
Klage på vedtak om annullering/utestenging	2	1	1
Opptak	6	1	5
Tal klagesaker	49	6	43

Tabell 4 Oversikt over klagesaker handsama av klagenemnda i 2019

Klage på formelle feil ved eksamen/prøve

Klagenemnda har i alt handsama 16 klagar på formelle feil ved avvikling av eksamen. Det går fram av universitets- og høyskoleloven § 5-2 første og andre ledd at:

"Den som har vært oppe til eksamen eller prøve, kan klage over formelle feil innen tre uker etter at han eller hun er eller burde vært kjent med det forhold som begrunner klagen.

Hvis det er begått feil som kan ha hatt betydning for kandidatens prestasjon eller bedømmelsen av denne, skal sensurvedtaket oppheves. Hvis feilen kan rettes opp ved ny sensur av innleverte arbeider, foretas ny sensurering. I motsatt fall holdes ny eksamen eller prøve med nye sensorer."

Med unntak av eit tilfelle stadfesta Klagenemnda førsteinstansen sitt vedtak i alle sakene.

Feil i eksamensoppgåve, feil ved gjennomføring av munnleg eksamen og feil ved sensur og klagesensur er tema i dei aller fleste klagane innan dette saksfeltet.

Klage på formelle feil ved praksis

Sensurvedtak ved praksisstudiar kan ikkje klagast på, jf. uhl. § 5-3 (5): «*Bedømmelse av muntlig prestasjon og vurdering av praksisstudier eller lignende som etter sin art ikke lar seg etterprøve, kan ikke påklages*».

I alle dei fire klagesakene vart det gjort gjeldande påstand om formelle feil ved gjennomføring av praksis. Påstanden var at formkrava ved varsling om fare for ikkje bestått praksis ikkje vart følgt og/eller at rettleiinga klagar fekk i praksis, ikkje var fagleg adekvat. Ein klagar fekk medhald og fekk tilbod om ny tilrettelagt praksis.

Søknad om å få avlegge eksamen for fjerde gong

Hovudregelen er at ein student ikkje kan framstille seg til eksamen i same emne meir enn tre gonger. I særskilte tilfelle kan høgskulen etter søknad, gje dispensasjon til et fjerde eksamensforsøk, jf. forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet § 11-5. Klagenemnda handsama ein klage. Klagar fekk medhald i nemnda.

Klage på vedtak om tap av studierett

Nemnda har handsama 12 saker som gjeld klage på vedtak om tap av studierett grunna manglande semesterregistrering/betalt semesteravgift. I 11 av sakene vart førsteinstansen sitt vedtak stadfesta. I fleire av desse sakene meinte eit mindretal i nemnda at klagar burde få medhald fordi vedtak ramma klagar uforholdsmessig hardt.

Opptak

Den nasjonale klagenemnda, under Samordna Opptak, handsamar ikkje klagar som gjeld lokale opptak eller klagar over vedtak om opptak på grunnlag av realkompetanse. Klagar på slike vedtak vert handsama i samsvar med den klageordninga som er etablert ved den enkelte lærestaden, jf. forskrift om opptak til høgare utdanning (FOR-2017-01-06-13) § 8-1 (2). Det er difor høgskulen si klagenemnd som handsamar slike klagar. Klagenemnda har handsama 6 saker. 5 av desse gjaldt klage på vedtak om avslag på søknad om opptak til vidareutdanningar, høvesvis 3 ved FLKI og 2 ved FHS. Ein klage omhandla avslag på søknad om reservasjon av studieplass. Klagenemnda stadfesta førsteinstansen (dvs. opptakskontoret) sitt vedtak i fem av sakene. I ei sak, klage på vedtak om avslag på søknad om reservasjon av studieplass, fekk klagar medhald.

MISTANKE OM FUSK

Styret har delegert til klagenemnda å avgjere saker som gjeld mistanke om fusk, jf. universitets- og høgskulelova § 4-7. Det er klagerett på vedtak om annullering og/eller utestenging til Felles klagenemnd. Ifølgje universitets- og høgskulelova skal vedtak om fusk og utestenging registrerast i RUST – Register for utestengte studentar.

Med heimel i uhl. § 4-7 (1) bokstav b og uhl. § 4-8 (3), kan det reagerast med annullering av eksamen eller prøve, og utestenging med tap av retten til å gå opp til eksamen inntil eitt år. I saker der det vert fatta vedtak om utestenging, fattast det òg vedtak om annullering.

Vedtak om annullering og utestenging, vert gjort uavhengig av om prøven eller eksamenen er vurdert til «ikkje bestått» eller stryk ved sensur.

Skuldkravet i fuskesaker er delt i to; den objektive og subjektive sida. Objektiv skuld inneber at vilkåra for utført fuskhandling er oppfylt. Subjektiv skuld inneber at studenten har handla grovt aktaust, eller forsetteleg når han utførte dei faktiske handlingane. For forsøk på fusk er det krav om forsett.

Det følgjer av praksis i Felles klagenemnd at hovudregelen er vedtak om annullering av eksamen og utestenging i to semester (inntil 12 månader) i dei fleste tilfelle der det ligg føre forsettleg fusk, medan grov aktløyse i dei fleste tilfelle fører til annullering av eksamen, og utestenging i eitt semester (inntil 6 månader).

Saker om fusk delar seg normalt i to kategoriar. Den eine er fusk i eksamenslokalet der studenten har tilgjengeleg ulovleg hjelpemiddel, som for eksempel ordbok der det er innarbeida notat, kalkulator med ulovlege funksjonar, notat/bøker eller mobiltelefon. Den andre kategorien ved fusk er plagiering under heimeeksamen og/eller obligatoriske innleveringar. Studentane kopierer frå bøker, internettkjelder eller andre medstudentar sine oppgåver utan bruk av sitatteikn og/eller direkte referansar i teksten.

Klagenemnda handsama i 2019 totalt 19 saker knytt til mistanke om fusk.

I 18 saker gjaldt mistanken mot studenten plagiat ved anten innlevering av arbeidskrav eller heimeeksamen/bacheloroppgåve, medan 1 sak vart reist grunna mistanke om bruk av ulovleg hjelpemiddel ved skuleeksamen.

Fordeling av reaksjon er vist i tabell 2 over. To studentar klaga på vedtaket, den eine klage på vedtak om annullering, den andre på vedtak om annullering og utestenging i 2 semester. Etter forvaltningslova § 33, skal høgskulen si klagenemnd som førsteinstans vurdere klagen. Dersom vedtaket ikkje vert endra, vert saka sendt vidare til vurdering i Felles klagenemnd.

Ved klage på vedtak om annullering omgjorde klagenemnda vedtaket til studentens gunst, og la saka bort. Den andre klagen vart sendt over til Felles klagenemnd. I denne saka vart vedtaket frå høgskulen si klagenemnd stadfesta.

MISTANKE OM FALSKT VITNEMÅL

Styret har delegert til klagenemnda å avgjere saker som gjeld mistanke om bruk av falskt vitnemål, jf. uhl § 4-7 (1).

Klagenemnda har handsama tre saker som omhandlar mistanke om falskt vitnemål eller andre falske dokument ved opptak, jf. uhl § 3-7 (8).

I alle tre sakene fatta nemnda vedtak om at det låg føre bruk av falskt vitnemål og søkjarane fekk utestengingskarantene inntil eit år.

MERKNAD PÅ POLITIATTEST

For studiar ved Høgskulen på Vestlandet (HVL) der det er praksis eller klinisk undervisning, og der studenten slik kan komme i kontakt med mindreårige eller andre sårbare grupper er

det krav om avgrensa politiattest(barneomsorgsattest) ved opptak, jf. uhl. § 4-9 og politiregisterlova § 39.

Dersom det er ein eller fleire merknader på politiattesten, blir saka fremma for klagenemnda, som avgjer om studenten får delta i praksis og klinisk undervisning eller skal stengast ute frå dette. Eit vedtak om utestenging frå praksis og klinisk undervisning på utdanninga betyr ikkje at studenten tapar studieretten. Likevel er tap av studierett ofte ein konsekvens på grunn av progresjonskrav på utdanninga som medfører at studenten i praksis ikkje vil kunne fullføre studiet.

I 2019 har klagenemnda handsama 3 saker om merknad på politiattest. Klagenemnda gav i to av sakene studentane høve til å delta i praksis/klinisk undervisning, ein av desse under bestemte føresetnader. I den tredje saken fekk studenten ikkje tilgang til praksis.

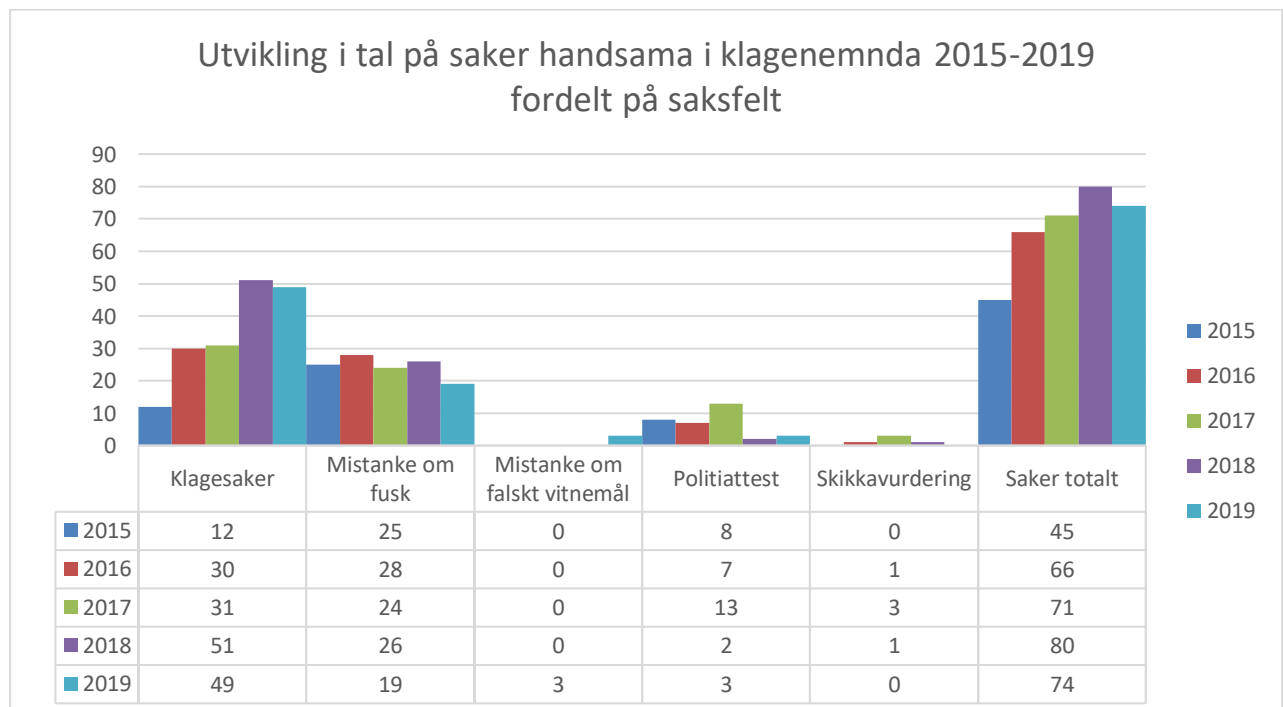
SKIKKAVURDERING

Styret har delegert til klagenemnda å avgjere saker som fell inn under universitets- og høgskulelova § 4-10, utestenging etter skikkavurdering.

Klagenemnda har i 2019 ikkje hatt slike saker til handsaming.

Samanlikning med tidlegare år

Utviklinga i tal på saker handsama i nemnda i perioden 2015-2019 (for 2015 og 2016 er tal frå klagenemndene ved tidlegare HiSF, HSH og HiB nytta) ser slik ut:

Figur 1 Utvikling i tal på saker som er handsama av klagenemnda ved HVL i 2017- 2019 fordelt på saksfelt. Tal for 2015 og 2016 er henta frå tidlegare årsmeldingar frå klagenemndene ved HiSF, HSH og HiB.

Vi ser at talet på saker i Klagenemnda har vore nokså jamt etter fusjonen. I 2017 handsama nemnda 71 saker, i 2018 80 saker og i 2019 74 saker. Ein stor del av fuskesakene i 2015 og 2016 er knytt til eit spesifikt kull ved ein av dei tidlegare høgskulane.

I tillegg til at sakene er mange, er dei også ofte komplekse. Dette inneber at både sekretariat og nemnda sine medlemar bruker mykje tid og ressursar på nemndsarbeidet. Sekretariatet har i 2019 bestått av tre sakshandsamarar som har hatt ein del av si stilling knytt til sekretariatsfunksjonen.

Advokatrepresentasjon og salær

Etter lov om universitet og høyskoler § 4-8 (5) har studentar som får reist sak som kan ende med utestenging mot seg rett til advokatbistand for høgskulen si rekning. Det same gjeld i politiattestsaker.

I klagesaker har studenten som hovudregel ikkje rett til å få dekka sakskostnadane sine dersom dei ikkje får medhald i klagen. Dei som får medhald, kan få eventuelle sakskostander dekka etter nærare reglar i forvaltningslova § 36. Samla utgifter til advokatsalær i 2019 var kr 8606.

Avsluttande merknader frå klagenemnda

Klagenemnda gir gjennom vedtaka sine uttrykk for tolking av regelverk og praksis, og i nokre saker generelle fråsegner om sakshandsaminga i fellesadministrasjonen og fakulteta. Det kan òg gjelde saker der klagar ikkje frå medhald. Sjølv om desse ikkje er bindande for institusjonen, vert det likevel registrert at fråsegnene vert tekne i mot som positive innspel, og har medverka til endring av praksis i høgskulen.

Klagenemnda har merka seg at sakshandsamingstid hjå førsteinstansen i nokre tilfelle trekk ut i tid. Nemnda minner om forvaltningslova sin bestemmelse i § 11 a:

Forvaltningsorganet skal forberede og avgjøre saken uten ugrunnet opphold.

Klagenemnda, februar 2020

(sign.)

Beate Blom

Leiar

(sign.)

Merete Sviggum

For sekretariatet